

הישן תחת המטה פרק שני סוכה

כ"א.

עין משפט נר מצוה

סח א ב מ"י פ"א מהל' סוכה הלכה ה טור ש"ע ארו"ק ס"י מנלי"ט ס"א:
סו ג מ"י שם הלכה ו טו"ש"ע שם ס"ף ה: ס"ד מ"י שם טו"ש"ע שם ס"ף ו:
סח ה ו ז מ"י שם טו"ש"ע שם ס"ף ז ובס"ה:

תורה אור השלם

- ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והייתי כל בבור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יי? שמות יב יב
- כה אמר יי אל וירא הגוים אל תלמודו וכתובות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה: ירמיהו י ב

לעני רש"י

קרוש"ל. מנורה. לנטייר"א. פנס.

רבינו חננאל (המשך)

רבינו חננאל ור' אליעזר. פוסקא לעבוד שבא למזוג כוס [לדבר] ושפך הקיתון בפניו. חננאל אמר לו אי אפשי בשמושך. חנני מפני ו' דברים בעלי בתים לוקין ומסורין למלכות. על שמשתין ביום שטרות פרוצין, ושולחין ברבית, ושפוסקין צדקה ואינו נוהגין, ושפסק בידו למחות ואינו מוחה. בזמן שמאורות לוקין סימן רע לאומות, משל למה הדבר דומה למלך שעשה סעודה [וכו.]. בזמן שהחמה לוקה סימן רע לאומות, משל למלך מנוין לחמה. לבנה לוקה סימן רע לשונאי ישראל, שישאר מנוין לבנה. לקו במזרח, סימן רע לבני מורה. במערב, לבני מערב. באמצע, לכל העולם. לקה כמין דם, חרב בא לעולם. לקה בכניסתו, פורענות שוהה לבוא. ביציאתו, פורענות ממהרת לבוא. ויש אומרים חילוף, ובזמן שנושקין רצון מקום, אין מתיראין מכל אלו. שנאמר, ומאותות השמים אל תחתו וגו', הגוים יחתו ולא ישראל יחתו. ת"ד בשביל ד' דברים חמה לוקה, על אב בית דין שמת וקל נספד כהלכה, ועל נערה המאורסה שצעקה בעיר ואין מושיע לה, ועל משכב זכור, ועל שני אחים שנשפך דמן כאחת. ועל ד' דברים מאורות לוקין, על כותבי פלסטר, ועל מעידי שקר, ועל מגדלי בהמה גסה, ועל קוצצי אילנות טובים.

מנא דמיבבא. קערות לאחר שאכלו בהן כריך להוילאס מן הסוכה משום מילאוס כך פירש בקונטרס וי"מ כגון קדירות ואגני דלישא וטעמא דכעין מזכורו צעין והני אין רגילין להיות צבית ליה אלא צית יס ליה לזכוד וכן פירש רש"י כגון קדרי ושפודי וזי טוי וזי תפי: ויאמר יי לה בר ממטללתא.

אין שרגא מעיינא דלאחרים דמנא דמיכלא בר ממטללתא היינו זשעה שאין משתמש בהן זשעת סעודה אוכל זקערה זסוכה אכל שרגא זעודו דולק ומשתמש לו לאורו אסור כדמוכח לקמן פרק לולב וערבה (ד' מת. וסס) דמתן גבי זשעיי של חג גמר מלאכול לא ימיר סוכתו משום דאי מתרמי ליה סעודתא אכיל זגוה אכל מוריד את הכלים מן המנחה ולמעלה מפני זכוד יוס שמנחה כמכין עלמו לקראתו למקום שיעמוד סס הלילה ואמרינן זגמנא אין לו מקום להוריד כלי וזריך לזכוד (ה) זשעיי טוה אחרון מה יעשה ויזכיר שאינו כנוסוף על המנחה לעשות סוכה שמונה ימים מנליק זשעיי חג ומדחשיז לה היכרא זשעת הדלקה שמע מינה לאסור חג ושמא היינו טעמא דמשום דמוקמינן זסוכה קטנה ומיישינן שמא זשרף סוכתו ומעל דלדלקה דוקא מדלא נקט מעיל את חג דנעיקת חג מעיל זשעיי זשעיי מנליק:

הדרן עלך הישן

ת"ר בזמן שהחמה לוקה סימן רע לכל העולם כולו משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו והניח פנס לפניו כעם עליהם ואמר לעבדיו טול פנס מפניהם והושיבם בחושך תניא רבי מאיר אומר כל זמן שמאורות לוקין סימן רע לשונאיהם של ישראל מפני שמלומדין במכותיהן משל לסופר שבא לבית הספר ורצועה בידו מי דואג מי שרגיל ללקות בכל יום ויום הוא דואג וכן רבנן בזמן שהחמה לוקה סימן רע לעובדי כוכבים לבנה לוקה סימן רע לשונאיהם של ישראל מפני שישאר מנוין לכונה ועובדי כוכבים לחמה לוקה במזרח סימן רע ליושבי מזרח במערב סימן רע ליושבי מערב באמצע הרקיע סימן רע לכל העולם כולו פניו דומין לדם חרב בא לעולם לשק חיצו רעב באין לעולם לזו ולזו חרב וחיצו רעב באין לעולם לקה בכניסתו פורענות שוהה לבא ביציאתו ממהרת לבא וי"א חילוף הדברים ואין לך כל אומה ואומה שלוקה שאין אלהיה לוקה עמה שנאמר ויבכל אלהי מצרים אעשה שפטים ובזמן שישאר עושיין ורצונו של מקום אין מתיראין מכל אלו שנאמר כה אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה עובדי כוכבים יחתו ואין ישראל יחתו וי"א בשביל ארבעה דברים חמה לוקה על אב בית דין שמת ואינו נספד כהלכה ועל נערה המאורסה שצעקה בעיר ואין מושיע לה ועל משכב זכור ועל שני אחין שנשפך דמן כאחד ובשביל ארבעה דברים מאורות לוקין על כותבי (פ) (פלסטר) ועל מעידי עדות שקר ועל מגדלי בהמה דקה בא"י ועל קוצצי אילנות טובות ובשביל ד' דברים נכסי בעלי בתים נמסרין למלכות על משהי שמרות פרושים ועל מלוי ברבית ועל

פורעניות הזכין זעולם יש להם לישראל לדאוג ולומר לא זכא סימן זה אלא זשעילנו יומר משאר אומות מפני שהן רגילין ללקות יותר מכלום: משל לסופר. מלמד תינוקות: ורצועה זידו. להכות: אי זה מהן ירא שרגיל ללקות: זכר כשהחמה זמזרח: זחמלע דקיעו. זחלות היום כשעומדת זכאל כל אדם: זשק. עשוי מנוחה של עוים והוא דומה לשמור: חילי רעז. זשמחין פנים: לקה זגניספסו. זשקיעמו: זפורענות שוהה לבא. כדרך ששוהה להראות על כלות היום: זיילאסו פורענות ממהרת לבא. כדרך שמינהר להסימן לבא: ויש אומרים חילוף הדברים. לקה זכניסמו ערצית פורענות ממהרת לבא כשם שאין לו שהות לשמש זיום ססמוך לשיקיעתו הוא כך אין שהות לפורענות לבא. זיילאסו שחרית פורענות שוהה לבא כשם שיש לחמה עוד שהות זיום: אלהיה. זכרה המלך זעדה כגון סמאל שהוא שר של עשו: אל דרך הגוים אל תלמדו. לעשות כמעשהיה ומשתמשו לזנו מאומות השמים אל תחתו: זשעיל ד' דברים. לא שמעתי טעם זדבר: מאורות. ירח וכוכבים: כוהזי פלסטר. שטרות מזויפים ומכתיבי עמל לזשם דופי על אדם לכתוב זשמו מה שלא זיה: מגדלי זכמה דקה. זמחריצין את הארץ שאין יעולין לשמור מלרעות זשדה זחזיריהם: ועל קוצצי אילנות טובים. זשפילו הן זשלהן שמשחיתין הן זגראין זכזועטין זשקציה זכזכרמו שמשפיע טוה: על משהי שטרופ פרושים. אללס כדי לחזור ולגנות פעם אחרת: ועל מלוי זכרבים. זשמלוין זעילי זכמים לישראל זכרבים זכתיבי (משל כה) מרבה הונו זשך ומרצית לחונן דלים יקבלנו זחמרינן זכז"מ (ד' ע'.) כגון זכור מלכל שחונן זכע עניי זכרבים: ועל

כי הא כו'. זשעמעתא איכא נמי ריהטא זלא זכרחא זאיכא עיון זכרחא: כי הו קיימי מקמי דכז סודא. זכר זלגמרינהו זשעמעתא: מרהטי זגמנא. מה ששנעו מפיו זכר פלוני אסור זכר פלוני מותר: והדר מעייני זכזכר. מה טעמו של זכר ואס יש להשיב כלום: מאני מעיני. זסוכה: זמטללתא. לפי שאין מאוסים: מאני מיכלא. קערות לאחר שאכלו בהן כריך להוילאן: זכר זמטללתא. חוץ לסוכה: זכאל. כד של חרס שזאצין זו המים: ושחיל דלי של עז: זשגא. נר של חרס שקורין קרושי"ל: סוכה קטנה. של שיעור מזומנס ו' טפחים אסור להניח זכוכה: זמפה של גריסין. ממהרת לקלקל זגשמים מעט: זיזופא. קסמין של סך היה משיר על המאכל: זכ יוסף מאניי דעת הוה דמניא זכ' ערבי פסחים (פסחים ק"ג): זשעה חיהן אינן חיים הרחמנין והרחמנין זאניי הדעת שאינם יעולין לזכוד שום זכר מילאוס זאמר זכר יוסף זכלוה זיתנהו זי: וירדו זשמים. וירד מן הסוכה לגמור סעודתו זכית זכשיזכ לו זסוקו זשמים אין מטריחין זותו זשפסקו ולעלות עד זשיגמור: זיזעילא לזו עד זשאר. עד זשיעלה עמוד השחר: אז עד זשיעור. זשיניתו הוה אס הקיץ זפילו היה זכתי הלילה יקום זשיניתו זיעלה וישן זכוכה: הוה זשע עד זשאר זיעלה עמוד השחר. ועל זכחך עד זשיעור הוה דמניא זשע דל"כ מאי זיעלה עמוד השחר: זכסי. זכתימה זשי זכרבים אלו הן סותרים זה את זה זשיאר זשעמט זשחיר לו המזרח ועלה עמוד השחר זשעמט קודם לכן: אלא. על כרחך זשיעור קטני וישן עד זשיעור זשיעלה עמוד השחר לאפוקי אס הקיץ זשיניתו זלילה דאין מטריחין זאס עלה השחר ולא זיעור אין מקיץין זותו: מי שפך למי. זכד לזכו זכסי קאמר משל לעבד שהיה עושה לזכו זכזכות שאינו עובדו כהוגן כך זידוע שאין ישראל עובדין זכוכה או דלמא הכי קאמר זשפך לו זכו קיתון על פניו לומר לא מלפני דאי אפשי זשמושך זירידת זשמים היא זשפכת קיתון ומכל מקום סימן קללה הוה זמיהו זפירושא דמתינתין זיזעילא לן זשפכת הקיתון מאי היא זשיצת הסוכה או זירדת זשמים: זומן זשחמה לוקה כו'. זשעם דליידי זכאל זכסימני קללה נקט לה: והניח פנס. לנטייר"א: והושיבם זשחך. כך זשחמה לוקה אינה זמזירה כל כך: מפני זשמומדיס זכוכהים. כל מיני

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה זאמרי וכו' זריך לזכוד שם זכז"ט:

מוסף רש"י

אי אפשי בשמושך. כלומר כשהשמים זירידים לסוכה ככל זאין זיעלה שאין הקצ"ה חפץ ששמשם לפניו (תוס' ב. ב.) הדרן עלך הישן

רבינו חננאל

כי הא דרבא בהרי וכו', כי הו קיימי מקמי רב סודא, הו מרהטי לישנא דגמנא, והדר יתיב ומעייני זכזכר. אמר רבא מאני זשעמטא זמטללתא, מאני זשעמטא זמטללתא, מאני זשעמטא זמטללתא, זשגא שרי זכוכה גדולה, זכוכה קטנה חוץ לסוכה. ירדו זשמים מאמתי מותר ליפנות כו'. חננאל משתרחיץ המקה של גריסין. וכן אי הוה נשכי זיקא וקא זייתי זככי באפיה מותר ליפנות. ת"ר היה אוכל בסוכה וירדו זשמים וירדו זשמים, אין מטריחין אותו זיעלה עמוד (א) עד זשיאר זיעלה עמוד השחר. ירושלמי לא סוף דבר שחחרה מקפת גריסין, אלא אפי' מקפת כל דבר. חני זשם זשפסין מפני זשמים, כך זמנים מפני זשכרוב וזמני זיחורין. רבן גמליאל ור' אליעזר היו נכנסין ויוצאין כל הלילה. חד מתלמידיו דר' מנא הוירי לחז מן קרוביהו וזדשא זיצא אין מטריחין אותו לחזור, ולא שמע הא

(א) נראה דחבר כלן זייל עד זשיגמור סעודתו היה יתן חמת הסוכה זירדו זשמים זירד אין זמטריחין זאמו לעלות עד זשיאר כו'.